

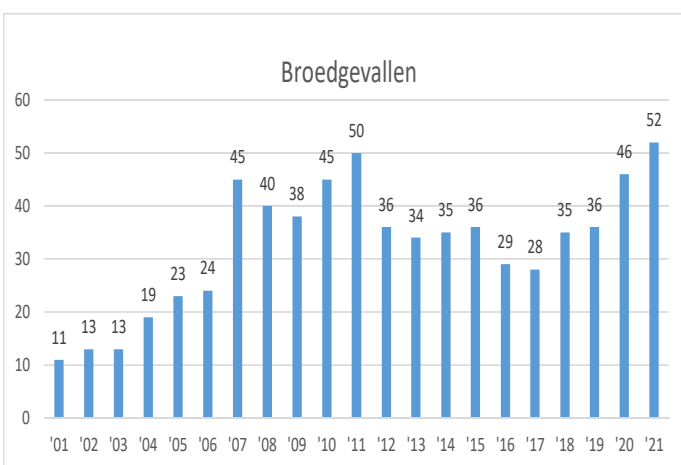

Torenvalken 2021

Wie de vorige projectrapporten van 2021 al heeft doorgenomen, zal hebben kunnen vaststellen dat het geen evident broedseizoen is geworden. Na een aantal echte topjaren waarin de populaties van Bruine Kiekendief, Kerkuil, Steenuil en Torenvalk erin geslaagd zijn behoorlijke aantallen jongen voort te brengen, was vorig jaar toch net dat beetje minder. In dit rapport willen we de data voor de Torenvalk van wat dichterbij bekijken.

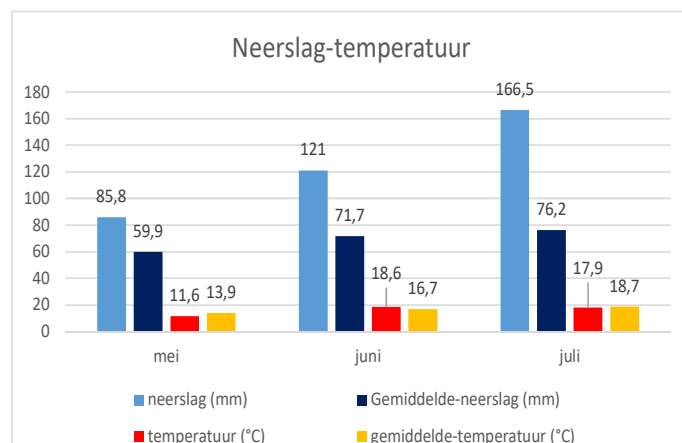
Broedgevallen

Beginnen doen we met een record: in het werkingsgebied van NWG De Kerkuil werden in 2021 maar liefst 52 broedgevallen vastgesteld. Het gaat hier voor alle duidelijkheid enkel om broedgevallen van Torenvalk in kunstnesten die door de werkgroep worden opgevolgd. Nooit eerder was dat aantal zo hoog. Dit wijst dan ook op de aanwezigheid van een behoorlijke populatie, die zeker door de vele jongen van de voorbije jaren (zie verder of tijdschrift nr. 92 juli-sept. 2021) serieus is aangegroeid. We moeten al tien jaar terug in de tijd om nog eens in de buurt van dit cijfer te komen (2011: 50 broedgevallen). Ook toen werd dat aantal voorafgegaan door enkele succesvolle broedseizoenen met veel pulli.

Zowel op het grondgebied van Veurne als van Diksmuide werden 13 broedgevallen vastgesteld. In Koekelare en Nieuwpoort waren dat er telkens 6 en Lo-Reninge en Koksijde mochten 5 streepjes zetten. In alle andere projectgemeenten (Alveringem, Houthulst, De Panne en Kortemark) konden medewerkers telkens 1 broedgeval melden.

En dan nu het minder goede nieuws: er werden ook nooit méér mislukte nesten aangetroffen dan in 2021. Van de 52 broedgevallen zijn er 11 niet tot een goed einde gebracht. De ouderparen verlieten het nest soms al voor de eieren (allemaal) waren gekipt. Soms stierven de jongen al op het nest nog voor ze vliegvlug waren. Ook hier, net als bij de andere projectroofvogels, kijken we voor een verklaring in de eerste plaats naar de erbarmelijke weersomstandigheden van het voorjaar van 2021. Vooral de grote hoeveelheid regen bracht de Torenvalk in de problemen. In mei viel toen 86 mm neerslag tegenover een normaal gemiddelde van 60 mm. In juni waren dat respectievelijk 121 en 72 mm en in juli werd zelfs meer dan 166 mm gemeten, waar dat in een gemiddeld jaar 76 mm is. Niet alleen het aanbod van prooi was hierdoor een stuk minder, maar de vele neerslag is ook een ware energievreter voor warmbloedige dieren die hard moeten werken (en dus veel moeten eten) om zich op temperatuur te houden.

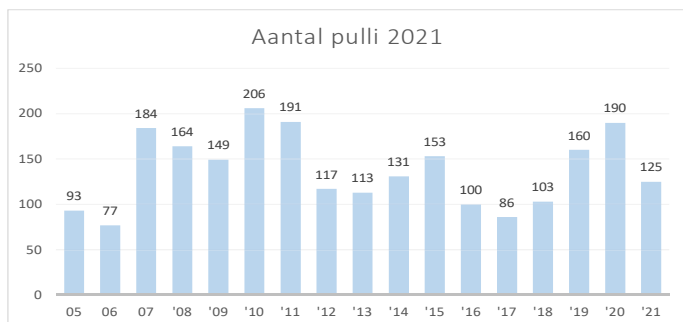

Nestkasten

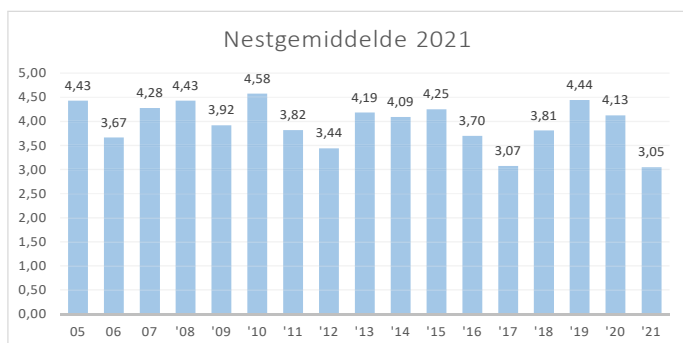
De voorbije jaren hebben de 'Werkuilen' van natuurwerkgroep De Kerkuil hard gewerkt om het streefdoel van 75 torenvalkkasten, dat in de meerjarennota naar voren was geschoven, te halen. Tegen het broedseizoen van 2021 kon de Torenvalk in het werkingsgebied van 71 nestkasten gebruik maken. Met 52 broedgevallen betekent dat een bezettingsgraad van 73%, wat vergelijkbaar is met 2020 (75%), maar een forse toename sinds bv. 2017 toen maar 52% van de toen 54 geplaatste torenvalkkasten in gebruik waren.

Jongen en nestgemiddelden

In de 41 nestkasten waar de jongen wel succesvol zijn kunnen uitvliegen, telden medewerkers bij de controle in totaal 125 pulli, of een gemiddelde van net iets meer dan 3 jongen per nest. In 5 gevallen kon het exacte aantal pulli niet worden gecontroleerd, en die jongen worden dan ook niet verder meegeteld. Brengen we de mislukte broedgevallen ook in rekening dan vlogen per (oorspronkelijk) broedgeval slechts 2,4 pulli succesvol uit. Dat is toch een pak minder dan de 4,1 van vorig jaar of het nestgemiddelde van 4,4 uit 2019.

In Diksmuide (37) en Veurne (34) werden naast het hoogste aantal broedgevallen ook het meeste pulli geteld. In die gemeenten ligt het nestgemiddelde op 3,7 jongen/nest. Zowel in Nieuwpoort als in Koekelare werden telkens 18 jonge Torenvalken geteld, maar door het verschil in aantal broedgevallen komen de nestgemiddelden in deze gemeenten op respectievelijk 4,5 en 3 pulli per nest. Aangezien er in de andere projectgemeenten heel weinig geslaagde broedgevallen waren, is het weinig zinvol om hier statistisch de gemiddelden te gaan vergelijken. In Koksijde was er voor het enige gecontroleerde broedgeval blijkbaar wel voldoende voedsel om 5 jongen groot te brengen ...

Besluit

Sinds 2005 werden er tijdens de jaarlijkse controles in totaal gemiddeld 138 jongen geteld en lag het nestgemiddelde op bijna 4 pulli per broedgeval. Hoewel deze dataset nog niet zo heel uitgebreid is, kunnen we op basis van de cijfers wel al (voorzichtig) vermoeden dat de broedresultaten bij de Torenvalk voor 2021 helemaal niet zo uitzonderlijk zijn. Schommelingen in de populatie zijn een natuurlijk fenomeen. Dat neemt niet weg dat het voorzien van bijkomende nestlocaties écht wel noodzakelijk is en blijft. Het aantal broedgevallen volgt immers steevast het toenemend aantal nestbakken. Daar is NWG De Kerkuil voor de komende beleidsperiode trouwens ook verder het engagement aangegaan om te blijven investeren in extra nestbakken voor de Torenvalk.

Maar ook een blijvende sensibilisering rond de gevaren van bestrijdingsmiddelen voor de Torenvalk blijft nodig. Een Torenvalk vangt gemiddeld zo'n 3 à 4 prooien per dag, waarvan ongeveer 90% veldmuizen. Gifstoffen die gebruikt worden ter bestrijding van deze knaagdieren stapelen zich op in het lichaam van de Torenvalk, en kunnen uiteindelijk dodelijk zijn en de populatie ernstige klappen toebrengen. Laat ons samen verder werken om deze sierlijke luchtacrobaat in stand te houden en alle kansen te geven.

Tekst en foto's: Filip Declerck

